

Dosarul nr. 3ra-1237/22
2-20038281-01-3ra-01122022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (V. Ciumac)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Minciuna, V. Negru, E. Palanciuc)

Î N C H E I E R E

01 martie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Aliona Miron

examinând admisibilitatea recursului depus de Viorica Gonța,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Viorica Gonța împotriva Primăriei s. Ghidighici, persoane terțe Petru Graur, Alexandra Graur, Zinaida Bocșanu și Serviciul Cadastral Teritorial Chișinău din cadrul Instituției Publice „Agenția Servicii Publice” cu privire la obligarea rectificării Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren și efectuării modificărilor în Registrul bunurilor imobile,

împotriva deciziei din 13 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a casat hotărârea din 14 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani și s-a emis o nouă decizie,

c o n s t a t ă:

La 18 martie 2020, Viorica Gonța a formulat cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Primăriei s. Ghidighici, persoană terță Serviciul Cadastral Teritorial Chișinău din cadrul Instituției Publice „Agenția Servicii Publice” solicitând obligarea de a corecta erorile din Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. cadastral XXXXX cu indicarea corectă a titularului de drept asupra terenului cu numărul cadastral XXXXX, și anume înlocuirea/restabilirea suprafeței din XXX în XXXX ha, precum și obligarea Organului Cadastral Teritorial Chișinău de a efectua modificări în Registrul bunurilor imobile asupra terenului cu numărul cadastral XXXXX, cu restabilirea suprafeței din XXXX ha în XXXX ha.

În motivarea cererii de chemare în judecată a relatat că la XXXX, mama sa, defuncta Olga Gonța, i-a donat bunurile imobile situate în s. XXXX, str. XXXX cu numerele cadastrale: XXX; XXXXX; XXXXX; XXXXX.

La momentul încheierii contractului de donație, autentificat de către notarul privat din mun. Chișinău, Elena Constantinescu, dreptul de proprietate aparținea defunctei, inclusiv în temeiul certificatului nr.790 din 25 iunie 1990, eliberat de

Sovietul Sătesc Ghidighici, unde expres este specificată suprafața de XXXX ha. Însă, potrivit Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, eliberat la XXXX, deține în proprietate terenul cu nr. cadastral XXXX cu suprafața de XXXX ha.

Astfel, reclamanta a invocat că nu este clar cum Primăria s. Ghidighici la 09 iunie 2009 a eliberat Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren, în condițiile în care potrivit certificatului eliberat de Sovietul Sătesc nr.790, înregistrat la Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău la 12 iunie 2001, înscris justificativ, care stă la baza înregistrării dreptului de proprietate figurează suprafața de XXXX ha.

Din aceste considerente, la 21 februarie 2020, prin intermediul cancelariei Primăriei s. Ghidighici a depus cerere prealabilă prin care a solicitat efectuarea corectărilor din Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr.XXXXXX, și anume înlocuirea suprafeței din XXXX ha în XXXha.

Prin răspunsul la cererea prealabilă din 12 martie 2020, Primăria s. Ghidighici, i-a comunicat că defunctei Olga Gonța, i-a fost repartizat în proprietate privată, prin decizia Consiliului local nr.3/6 din 12 martie 1992, lotul de teren cu suprafața de XXXX ha, amplasat în s. XXXX, str. XXXX, iar terenul cu suprafața de XXXX ha, s-a aflat în folosința acesteia.

În opinia reclamantei, răspunsul emis de autoritatea publică locală este evaziv, lipsit de suport juridic, or, însăși certificatul eliberat de Sovietul sătesc nr.790 din 25 iunie 1990, pentru suprafața de XXXX ha, este înregistrat la oficiul cadastral la data de 12 iunie 2001, în aceeași zi de înregistrare cu Titlul vizat.

De altfel, în situația în care Olga Gonța, ulterior Viorica Gonța în urma donației, a dobândit dreptul de proprietate asupra terenului cu nr. cadastral XXXX, situat în s. XXXX, în baza inclusiv a certificatului nr.790 din 25 iunie 1990 și din momentul înscrierii în Registrul bunurilor imobile, aceasta, în sensul art.500 din Codul civil, se bucură de toate atributele acestui drept cum sunt dreptul de posesiune, de folosință și de dispoziție.

Prin încheierea protocolară din 10 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani s-au atras în proces în calitate de persoane terțe Petru Graur și Zinaida Bocșanu (f.d.162 verso, vol.I).

Prin încheierea protocolară din 19 mai 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani s-a atras în proces în calitate de persoană terță Alexandra Graur (f.d.163, vol.I).

Prin hotărârea din 14 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani s-a respins, ca neîntemeiată, cererea de chemare în judecată formulată de Viorica Gonța, reprezentată de avocatul Dorin Cojocaru, împotriva Primăriei Ghidighici, persoane terțe Petru Graur, Alexandra Graur, Zinaida Bocșanu și Serviciul Cadastral Teritorial Chișinău din cadrul Agenției Servicii Publice cu privire la contestarea actelor administrative (f.d.165, vol.I).

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la 09 august 2021 și la 14 iulie 2021, cu respectarea termenului prevăzut de art.232 din Codul administrativ, Viorica Gonța a depus apel, iar la 29 decembrie 2021, a prezentat motivarea apelului împotriva hotărârii din 14 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, solicitând casarea hotărârii contestate și emiterea unei noi hotărâri prin

care să fie admisă integral acțiunea în sensul formulat (f.d.174, 176-177, 192-197, vol.I).

Prin decizia din 13 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a casat hotărârea din 14 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani și în partea respingerii pretenției cu privire la obligarea Organului Cadastral Teritorial Chișinău de a efectua modificări în Registrul asupra terenului cu nr. cadastral XXXXX, cu restabilirea suprafeței din XXXX ha în XXXX ha, s-a emis o nouă decizie cu privire la declararea pretenției ca inadmisibilă.

În rest, hotărârea din 14 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani s-a menținut (f.d.71-86, vol.II).

Instanța de apel a apreciat ca fiind neîntemeiată soluția primei instanțe în partea respingerii pretenției cu privire la obligarea Organului Cadastral Teritorial Chișinău de a efectua modificări în Registrul bunurilor imobile asupra terenului cu nr. cadastral XXXXX, cu restabilirea suprafeței din XXXX ha în XXXX ha, fiind interpretate eronat normele de drept material.

Instanța ierarhic inferioară a punctat că în procedura de contencios administrativ, reclamanta nu poate formula pretenții împotriva unei persoane terțe, considerente din care pretenția formulată de Viorica Gonța cu privire la obligarea Organului Cadastral Teritorial Chișinău de a efectua modificări în Registrul asupra terenului cu nr. cadastral XXXXX, cu restabilirea suprafeței din XXXX ha în XXXXX ha, a fost declarată inadmisibilă.

Totodată, cu referire la prevederile art.20 din Codul funciar, instanța de apel a apreciat ca fiind întemeiată și justă soluția primei instanțe de respingere a pretenției reclamantei cu privire la obligarea administrației publice locale – Primăria s. Ghidighici de a corecta erorile din Titlu de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr.XXXXX, cu indicarea corectă a titularului de drept asupra terenului cu nr. cadastral XXXXX, și anume înlocuirea/restabilirea suprafeței din XXXX în XXXX ha.

Reținând, ca fiind aplicabile, dispozițiile art.35 alin.(1), (4) lit.a) și b), art.36 alin.(1) din Legea cadastrului bunurilor imobile nr.1543 din 25 februarie 1998, art.91 alin.(1) și art.92 alin.(1) din Codul civil (în redacția din 26 decembrie 1964, în vigoare până la 06 iunie 2002), instanța ierarhic inferioară a catalogat ca fiind justă concluzia primei instanțe că, certificatul Sovietului sătesc de deputați ai poporului Ghidighici, raionul Frunze al RSSM, Biroul Inventarierii Tehnice Călărași nr.790 nu confirmă drepturile deținătorilor de teren și nu poate conferi apelantei dreptul de proprietate asupra terenului de XXXX m², or, proprietar exclusiv asupra acestuia a fost statul.

În acest context, instanța de apel a punctat că Olgăi Gonța (mama apelantei/reclamantei), i-a fost atribuit în proprietate terenul cu nr. cadastral XXXXX cu suprafața totală de XXXX ha, amplasat în mun. XXXX, s. XXXX, str. XXXX, iar terenul cu suprafața de XXXX ha s-a aflat în folosința acesteia.

La 28 iulie 2022, Viorica Gonța a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 13 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău, iar la 11 noiembrie 2022, a prezentat motivarea recursului împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea integrală a deciziei din 13 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 14 iulie 2021 a instanței de fond, cu restituirea cauzei spre rejudecare (f.d.89, 109-118, vol.II).

În susținerea recursului, recurenta a indicat motivele de fapt și de drept invocate pe parcursul examinării cauzei în prima instanță și instanța de apel.

Totodată, și-a manifestat dezacordul cu decizia din 13 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău pe care o consideră ilegală și neîntemeiată, întrucât în opinia sa, aceasta a fost emisă cu aplicarea și interpretarea eronată a normelor de drept material și procedural.

Mai consideră că în conținutul art.207 din Codul administrativ, nu se regăsește vreun temei, care să prevadă că acțiunea să fie declarată inadmisibilă pe motiv că a fost intentată în privința terțului. Astfel, în viziunea recurente, instanța de apel a aplicat o normă juridică care este străină situației de fapt existentă în cazul dedus judecării. Iar, prin aplicarea art.207 din Codul administrativ, la declararea inadmisibilă a pretenției sale, Curtea de Apel Chișinău a atribuit în cazul dat, un grad mai mare de abstracție.

Recurenta a relevat o altă încălcare de procedură a primei instanțe asupra căreia instanța de apel nu s-a expus, și anume că deși terenul său se mărginește cu ale vecinilor Petru Graur și Alexandra Graur, Zinaida Bocșanu, Gheorghe Furtună, Teodora Busuioc, Iurie Bouroș și Ion Lungu, prima instanță a atras în proces numai vecinii Alexandra Graur, Petru Graur și Zinaida Bocșanu. Astfel, prima instanță a soluționat problema celorlalți vecini, fără participarea acestora în proces.

De asemenea, recurenta a precizat că nu a fost atras în proces notarul privat Elena Constantinescu, iar discuțiile asupra legalității Contractului de donație autentificat de către ea, au avut loc în lipsa ei și instanța de fond nu a stabilit cum notarul a ajuns la concluzia de a autentifica suprafața terenului donat de XXXX ha, indicând în contract Certificatul nr.790 din 21 iunie 1990 conform căruia terenul Olgăi Gonța avea suprafața de XXXX ha și Titlul de autentificare a deținătorului de teren nr.XXXXX, în care suprafața terenului Olgăi Gonța constituie XXXX ha.

În final, Viorica Gonța a subliniat că instanțele ierarhic inferioare, prin prisma art.20 din Codul funciar, au respins pretenția sa privind obligarea administrației publice locale – Primăria s. Ghidighici de a corecta erorile din Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr.XXXXX, cu indicarea corectă a titularului de drept asupra terenului cu nr. cadastral XXXXX, și anume înlocuirea/restabilirea suprafeței din XXXX în XXXX ha, însă fără a lua în considerare Actul de constatare din 2018, ce atestă că terenul, care actualmente îi aparține are suprafața de XXX ha și nu XXXX ha. Totodată, actul menționat nu a fost semnat de către proprietarii terenurilor adiacente.

De asemenea, instanțele ierarhic inferioare nu au stabilit, ce suprafață au avut terenurile vecinilor, care le-au fost date în folosință, adiacente terenului său și care este suprafața acestora după repartizarea lor în proprietate, conform prevederilor Legii nr.514/1991.

Conform art.244 alin.(1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanță de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art.245 alin.(1) și (2) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul

judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 13 iulie 2022, în ședință publică (f.d.71, 72-86, vol.II).

Din materialele cauzei rezultă că, la 14 iulie 2022, prin intermediul poștei electronice, Curtea de Apel Chișinău a notificat recurenteii Viorica Gonța copia dispozitivului deciziei din 13 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f.d.88, vol.II).

La 28 iulie 2022, Viorica Gonța a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 13 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii din 14 iulie 2021 a instanței de fond, cu restituirea cauzei spre rejudecare (f.d.89, vol.II).

Materialele cauzei atestă că, la 03 noiembrie 2022, prin intermediul poștei electronice, Curtea de Apel Chișinău a notificat recurenteii Viorica Gonța copia deciziei motivată din 13 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f.d.96, vol.II).

La 11 noiembrie 2022, Viorica Gonța a depus recursul motivat împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii din 14 iulie 2021 a instanței de fond, cu restituirea cauzei spre rejudecare (f.d.109-118, vol.II).

Astfel, instanța de recurs conchide că Viorica Gonța a depus recursul cu respectarea termenilor prevăzuți de art.245 din Codul administrativ.

La 01 decembrie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Primăriei s. Ghidighici, Serviciului Cadastral Teritorial Chișinău, lui Petru Graur, Zinaida Graur, Zinaida Bocșanu copia recursului depus de Viorica Gonța, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței (f.d.121, vol.II).

Până la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursului depus de Viorica Gonța, intimații și persoanele terțe nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv și nu au depus referințe.

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul depus de Viorica Gonța inadmisibil, din următoarele motive.

Prin prisma art.246 alin.(1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin.(2) din art.246 Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu

prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că, din Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate, într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Instanța de recurs reține că, pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art.245 alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că, admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fata instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că, cererea de recurs depusă de Viorica Gonța este inadmisibilă.

Conform art.230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de Viorica Gonța se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Iurie Bejenaru

Aliona Miron